

Οι εμπορικές σχέσεις της Χίου με την Ισπανία
ήταν εντατικές στα χρόνια της Γενοατοκρατίας, από τα μέσα του 14ου έως τα μέσα του 16ου αι. Από μεγάλες και ακμαίες πόλεις όπως η Βαρκελώνη ή η Βαλένθια, εισάγονταν στο νησί αγροτικά προϊόντα ή πολύτιμα αγαθά, όπως πολυτελή επιτραπέζια σκεύη. Το εμπόριο γινόταν είτε απευθείας με ισπανικά πλοία είτε μέσω της Γένοβας και γενοατικών εμπορικών πλοίων, ενώ στη Χίο κατοικούσαν αρκετοί Ισπανοί.

Τα υψηλής ποιότητας εφυαλωμένα σκεύη από την περιοχή της Βαλένθιας, από τα περίφημα εργαστήρια της Manises, ήταν ένδειξη σημαντικής κοινωνικής θέσης. Είχαν κατακλύσει τη Μεσόγειο στον 15ο αι. και κατατάσσονταν στο εμπόριο των ειδών πολυτελείας. Τα εργαστήρια της Paterna, στην ίδια περιοχή, παρήγαγαν μαζικά στον 15ο και στο 16ο αι. αβαφή αγγεία διαφόρων τύπων και χρήσεων. Εκτός από τη μεταφορά κρασιού, αυτά χρησιμοποιήθηκαν και ως συσκευασία για μεταφορά ειδών και εμπορευμάτων. Τα σφραγίσματα των αγγειοπλαστών είναι πολύ συνηθισμένα στους λαιμούς ή στα στόμια αυτού του τύπου αγγείων. Συχνά, γραπτά σχέδια ή μονοκονδυλίες κάνουν την εμφάνισή τους στις επιφάνειες των αγγείων, ή γραπτοί κόκκινοι σταυροί που λειτουργούν ως προστατευτικά σύμβολα ή μορφές αγίων.

Η Νέα Μονή το διάστημα αυτό κατείχε μεγάλη έγγεια περιουσία, διέθετε υψηλά εισοδήματα και απολάμβανε πλήρως τα προνόμια της. Το φορτίο ενός πλοίου από ισπανικούς αμφορείς και πίθους αγοράστηκε από τους μοναχούς για να χρησιμοποιηθεί στην επισκευή που έγινε στη στέγη της δεξαμενής στον 15ο αι.

Commercial relations between Chios and Spain
Intensified during the period of Genoese rule, namely from the mid-14th to the mid-16th c. Agricultural produce or even luxury goods, such as lavish tableware, were imported to the island from the large and flourishing cities such as Barcelona and Valencia. Commercial goods were directly transported to Chios on Spanish ships or via Genoa and Genoese commercial vessels, while numerous Spaniards lived permanently in Chios.

The high quality glazed vessels from Valencia, from the renowned workshops of Manises, were hallmarks of high social standing. They flooded the Mediterranean in the 15th c. and were listed as luxury goods. As for unglazed pottery, the workshops of Paterna had the capacity to produce pottery of various types and uses in massive quantities in the 15th and 16th c. It is assumed that apart from being used to transport wine, they were also used as package for other goods. Workshop seals are very commonly found on the necks or rims of this type of vessels. They were often painted designs or single-stroke markings in red paint or painted red crosses that function as talismans, and saintly figures.

During this period, Nea Moni possessed large land properties and collected considerable earnings and continued to enjoy its privileges. Hence, the Spanish amphora and pithoi cargo of a ship was purchased by the monks to be used in the repair of the cistern roof terrace in the 15th c.

ΕΦΟΡΕΙΑ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΩΝ ΧΙΟΥ
EPHORATE OF ANTIQUITIES OF CHIOS

Ναυάρχου Νικοδήμου 1, Κάστρο Χίου
1 Navarchou Nikodimou str, Castle of Chios

T: (+30) 2271044238 E: efachi@culture.gr **efachi.gr**

ΕΦΟΡΕΙΑ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΩΝ ΧΙΟΥ
EPHORATE OF ANTIQUITIES OF CHIOS

Από την Ισπανία στη Χίο

Τα αγγεία της κινωτέρνας
στη Νέα Μονή

ΠΕΡΙΟΔΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ
ΠΑΛΑΤΙ ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΙ - ΚΑΣΤΡΟ ΧΙΟΥ
2022

From Spain to Chios

The pottery of Nea Moni's cistern

TEMPORARY EXHIBITION
GIUSTINIANI PALACE
CASTLE OF CHIOS

Η δεξαμενή (κινωτέρινα-λατ. cisterna) της Νέας Μονής βρίσκεται στα βορειοδυτικά του καθολικού, στην άκρη ενός καμαροσκέπαστου, διαβατικού. Οι κινωτέρινες συγκαταλέγονται στα κτίσματα που ήταν βασικά για την καλή λειτουργία των μοναστηριακών συγκροτημάτων.

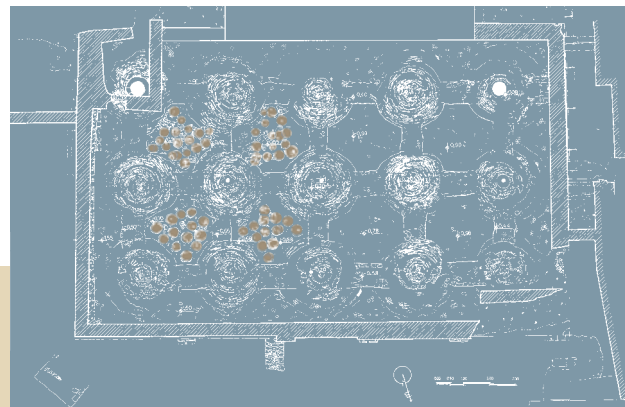
Στη Νέα Μονή η κινωτέρινα κατασκευάστηκε παράλληλα ή ευθύς μετά την ανέγερση του καθολικού και της τράπεζας, των κτιρίων δηλαδή που σχετίζονταν αμέσως με τη σύμπτυξη μοναστικής κοινότητας και με τη λειτουργία του κοινοβιακού συστήματος. Εμφανίζει αρτιότητα και επιμέλεια στο σχεδιασμό. Τα κατασκευαστικά της χαρακτηριστικά την καθιστούν υποδειγματική.

Αποτελεί ένα άριστα σωζόμενο δείγμα κινωτέρινας της μεσοβυζαντινής περιόδου, των μέσων του 11ου αιώνα, ακριβώς χρονολογημένη στα έτη 1045-1049, που διαθέτει όλα τα χαρακτηριστικά γνωρίσματα της αρχιτεκτονικής που είχε διαμορφωθεί στην Κωνσταντινούπολη. Μέχρι στιγμής, είναι η μεγαλύτερη καταγεγραμμένη δεξαμενή σε μονή των βυζαντινών χρόνων στον ελλαδικό χώρο.

The cistern of Nea Moni lies to the northwest of the Katholikon, on one end of a vaulted passage. Cisterns are essential and vital in order for a monastic complex to function properly. In the case of Nea Moni, the cistern was constructed at the same time or immediately after the erection of the Katholikon and the refectory, buildings that were fundamental to the institution of a monastic community and life in the Coenobitic monastic system.

It exhibits a thorough and detailed design. Its construction features make it a model cistern building. It is an excellent specimen of a middle Byzantine cistern, preserved in mint condition, dated accurately to the time period 1045-1049, and possesses all the elements of the architecture of Constantinople, at that time. It is also the largest cistern that has as of yet been recorded in any Byzantine monastery in the region of Greece.

Οι αναστηλωτικές εργασίες που πραγματοποιήθηκαν το έτος 1999 στην κινωτέρινα της Νέας Μονής, αποκάλυψαν μια άγνωστη μέχρι σήμερα επισκευή του κτηρίου στον 15ο αιώνα: ογδόντα τέσσερα αγγεία, μικρής και μεσαίας χωρητικότητας, είχαν τοποθετηθεί ανάποδα, με τις βάσεις προς τα επάνω, στους βαθείς χώρους που σχηματίζονταν ανάμεσα στους τρουλίσκους και σε συνδετικά τοιχάρια, στο ανατολικό ήμισυ του δώματος του κτηρίου. Στο δυτικό μισό είχε χρησιμοποιηθεί κοινό χώμα ως υλικό πλήρωσης.

The restoration project of the cistern of Nea Moni in 1999 brought to light an, unknown yet, 15th century repair phase of the building; Eighty four, small and medium capacity vessels were found placed upside-down, with their bases facing up, in the deep recesses between the small domes and some intermediate walls, on the eastern half of the roof terrace. Earth was used as infill in the western half of the cistern.

The use of pottery vessels as infill in the voids between and over vaulting was a well-known practice from late Roman antiquity.

Η πλήρωση των κενών ανάμεσα σε θόλους με αγγεία ήταν μια πρακτική γνωστή από την υστερορωμαϊκή αρχαιότητα. Η χρήση των άδειων πήλινων σκευών σκόπευε στην ελάφρυνση της στέγης από περιττά φορτία και νεκρά βάρη, παράλληλα με την εξοικονόμηση χρόνου και κόπου κατά τη φάση της κατασκευής.

Τα αγγεία που χρησιμοποιήθηκαν σε δεύτερη ή και σε τρίτη χρήση στην κινωτέρινα της Νέας Μονής, πίθοι, αμφορείς, πολυτελείς κούπες, σταμνάκια και τσουκάλια ταυτίζονται με παραγωγές εργαστηρίων της νοτιοανατολικής Ισπανίας, από την περιοχή της Βαλένθιας.

The use of empty pottery vessels was meant to relieve the vaulting of unnecessary loads, while at the same time achieving economy of time and labor during construction.

The pottery vessels found in second or even third reuse in the cistern of Nea Moni, were pithoi, amphorae, luxury cups, small jugs and cauldrons, identified as products of the workshops of southeast Spain, from the region of Valencia.